Soud:	**Nejvyšší soud**
Datum rozhodnutí:	**07/12/2016**
Spisová značka:	**32 Cdo 4838/2015**
ECLI:	**ECLI:CZ:NS:2016:32.CDO.4838.2015.1**
Typ rozhodnutí:	**ROZSUDEK**
Heslo:	**Ochrana spotřebitelů**
Dotčené předpisy:	**§ 6 odst. 1 předpisu č. 145/2010Sb.** **§ 8 předpisu č. 145/2010Sb.**
Kategorie rozhodnutí:	**A**

32 Cdo 4838/2015

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Hany Gajdziokové a soudců JUDr. Marka Doležala a JUDr. Miroslava Galluse v právní věci žalobkyně **ESSOX s. r. o.**, se sídlem v Českých Budějovicích, Senovážné nám. 231/7, identifikační číslo osoby 26764652, zastoupené JUDr. Luďkem Chvostou, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 854/14, proti žalovanému **F. S.**, zastoupenému Mgr. Petrem Němcem, advokátem se sídlem v Praze 4, Mendíků 1396/9, o zaplacení 118 731 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 14 C 211/2014, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 22. 6. 2015, č. j. 28 Co 192/2015-391, takto:

I. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 22. 6. 2015, č. j. 28 Co 192/2015-391, ve druhém výroku v části, kterou odvolací soud potvrdil rozsudek Okresního soudu v Nymburce ze dne 16. 1. 2015, č. j. 14 C 211/2014-300, ve výroku III. a ve výroku I. v rozsahu, v němž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni 83 430 Kč, a v prvním a ve třetím výroku, jakož i rozsudek Okresního soudu v Nymburce ze dne 16. 1. 2015, č. j. 14 C 211/2014-300, ve výroku I. v rozsahu, v němž bylo žalovanému uloženo zaplatit žalobkyni 83 430 Kč, a ve výroku III., **se zrušují** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

II. Ve zbývající části **se** dovolání **odmítá**.

Odůvodnění:

Okresní soud v Nymburce rozsudkem ze dne 16. 1. 2015, č. j. 14 C 211/2014-300, uložil žalovanému zaplatit žalobkyni částku 107 955 Kč se zákonným úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 107 755 Kč od 1. 1. 2014 do zaplacení (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 10 776 Kč (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výrok III.).

K odvolání žalovaného Krajský soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku III. o náhradě nákladů řízení, a to ve výši náhrady (první výrok), jinak rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. a „ve zbylém rozsahu“ výroku III. potvrdil (druhý výrok) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (třetí výrok).

Soudy obou stupňů vyšly z toho, že:

1) žalobkyně uzavřela dne 17. 3. 2013 se žalovaným smlouvu o úvěru číslo 90092521, kterou se zavázala poskytnout žalovanému peněžní prostředky ve výši 124 278 Kč na koupi ojetého automobilu Mazda 3-1,6 Comfort, rok výroby 2004, RZ 3K10972 (dále jen „smlouva o úvěru“ a „automobil“). Část obsahu smlouvy o úvěru byla určena odkazem na obchodní podmínky číslo 400412US ze dne 10. 4. 2012, na sazebník poplatků žalobkyně a na přehled plateb s tím, že žalovaný tyto listiny od žalobkyně obdržel před uzavřením smlouvy o úvěru. Pořizovací cena automobilu činila 126 187 Kč, žalovaný na tuto cenu zaplatil 13 001 Kč, zbývající část pořizovací ceny ve výši 113 186 Kč byla zaplacena z úvěru poskytnutého žalobkyní. Výše úvěru byla tvořena součtem částky 113 186 Kč a poplatku za sjednání smlouvy o úvěru ve výši 11 092 Kč.

Žalovaný se zavázal uhradit žalobkyni „celkovou splatnou částku“ 196 416 Kč ve 48 měsíčních splátkách po 4 092 Kč splatných vždy k 17. dni každého kalendářního měsíce počínaje dnem 17. 4. 2013. Úroková sazba byla určena ve výši 24,58 % ročně, roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr (dále též jen „RPSN“) byla žalobkyní vyčíslena hodnotou 27,49 %.

2) Žalovaný poskytnutý úvěr řádně nesplácel, když žalobkyni uhradil pouze první splátku ve výši 4 092 Kč. Podle smlouvy o úvěru proto žalobkyně ke dni 18. 8. 2013 úvěr zesplatnila. Výše pohledávky žalobkyně činila 211 273 Kč a tato pohledávka sestávala ze čtyř dlužných splátek po 4 092 Kč splatných do dne zesplatnění úvěru v celkové výši 16 368 Kč, z „nesplacené části jistiny úvěru a sankce“ ve výši 175 956 Kč a z „příslušenství“ ve výši 18 913 Kč.

3) Žalobkyně v souladu se smlouvou o úvěru žalovanému odebrala automobil a prodala ho třetí osobě za cenu 99 000 Kč. Výtěžek z prodeje automobilu žalobkyně v souladu se smlouvou o úvěru použila na úhradu čtyř splátek ve výši 16 368 Kč, na úhradu nákladů na odebrání automobilu ve výši 6 050 Kč a nákladů na zprostředkování prodeje automobilu ve výši 6 897 Kč a na úhradu dlužného pojištění ve výši 167 Kč, upomínek ve výši 450 Kč, úroku z prodlení ve výši 49 Kč a smluvní pokuty ve výši 818 Kč. O zbývající část výtěžku z prodeje automobilu (68 201 Kč) žalobkyně snížila dlužnou jistinu.

4) Žalobou ze dne 16. 4. 2014 se žalobkyně na žalovaném domáhá zaplacení dosud nezaplacené části „celkové splatné částky“ ve výši 107 755 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 1. 1. 2014 do zaplacení, poplatku za odeslání jedné upomínky ve výši 200 Kč a smluvní pokuty ve výši 10 776 Kč. Žalovaný namítá, že RPSN je ve smlouvě o úvěru uvedena v nesprávné výši, neboť do jejího výpočtu nebyl v rozporu se zákonem č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů (dále též jen „zákon o spotřebitelském úvěru“ nebo „zákon č. 145/2010 Sb.“), zahrnut poplatek za sjednání smlouvy o úvěru. Úvěr by proto podle jeho názoru měl být od počátku úročen diskontní sazbou platnou v době uzavření smlouvy o úvěru a ujednání o jiných platbách (včetně poplatku za sjednání smlouvy o úvěru) jsou neplatná.

Odvolací soud ve shodě se soudem prvního stupně posoudil smlouvu uzavřenou mezi účastníky jako smlouvu o úvěru podle § 497 a násl. zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále též jen „obch. zák.“). Smlouva o úvěru podle odvolacího soudu obsahuje všechny informace stanovené v příloze č. 3 k zákonu č. 145/2010 Sb., a tedy i informaci o výši RPSN, o předpokladech pro její výpočet a o celkové částce splatné spotřebitelem. Odvolací soud se nezabýval (mezi účastníky spornou) otázkou, zda administrativní poplatek za sjednání smlouvy o úvěru měl být zahrnut do celkových nákladů úvěru pro účely výpočtu RPSN a zda v důsledku jeho nezahrnutí do těchto nákladů je výše RPSN uvedená žalobkyní ve smlouvě o úvěru chybná. Ztotožnil se totiž se soudem prvního stupně v tom, že ujednání o výši RPSN (vyjadřující procentuální podíl z dlužné částky, který musí spotřebitel za období jednoho roku zaplatit v souvislosti se splátkami, správou a dalšími výdaji spojenými s čerpáním úvěru), byť by tato byla ve smlouvě o úvěru uvedena chybně, nemá vliv na platnost smlouvy o úvěru jako celku ani na platnost ujednání o smluvním úroku. Sankce stanovená v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru totiž

nastane pouze tehdy, není-li údaj o výši RPSN ve smlouvě o úvěru uveden a nejsou-li v ní uvedeny předpoklady pro její výpočet a celková částka splatná spotřebitelem, nikoliv v případě, kdy je výše RPSN ve smlouvě o úvěru uvedena chybně. Žalovaný od samého počátku věděl, že platí ve splátkách kupní cenu automobilu, znal výši a počet těchto splátek, výši smluvního úroku a administrativního poplatku za sjednání smlouvy o úvěru i celkovou částku, kterou žalobkyni zaplatí. Podle názoru odvolacího soudu není v rozporu s dobrými mravy, je-li výše RPSN uvedena chybně nikoliv v úmyslu klamat spotřebitele a zhoršit jeho postavení, nýbrž v důsledku jiného názoru na způsob jejího výpočtu.

Odvolací soud uzavřel, že bylo pouze na žalovaném, aby si zjistil podmínky poskytnutí úvěru pro ten samý účel u jiných obchodníků a aby uvážil, zda nákup automobilu na úvěr při znalosti celkové částky, kterou bude muset zaplatit, je pro něj výhodný či nevýhodný. Žádnou odchylku od zákona v neprospěch spotřebitele, zejména pak ujednání, které by v rozporu s požadavkem dobré víry znamenalo k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, odvolací soud neshledal. Nárok žalobkyně na zaplacení částky 107 955 Kč s příslušenstvím proto posoudil jako nárok po právu uplatněný.

Proti rozsudku odvolacího soudu (výslovně proti prvnímu výroku, proti druhému výroku „v rozsahu částky 83 603 Kč“ a proti třetímu výroku) podal žalovaný dovolání, jehož přípustnost opírá o § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), maje za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného práva, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny. Jde o otázky:

1) je poplatek za sjednání smlouvy o úvěru součástí RPSN a celkové částky splatné spotřebitelem a je tento poplatek „výdajem spotřebitele vůči věřiteli“ a „příjmem věřitele od dlužníka“, a to i tehdy, využil-li věřitel příjem z tohoto poplatku k úhradě odměny mandatáři za to, že mandatář na základě mandátní smlouvy uzavřené s věřitelem uzavřel jménem věřitele s dlužníkem smlouvu o úvěru?

2) Byla-li jistina úvěru navýšena o poplatek za sjednání smlouvy o úvěru (tj. zavázal-li se dlužník zaplatit věřiteli tento poplatek ve splátkách jistiny úvěru), vstupuje výdaj na poplatek do rovnice výpočtu RPSN a celkové částky splatné spotřebitelem samostatně, anebo jako součást jistiny úvěru?

3) Sdělil-li věřitel dlužníkovi, že výše RPSN je o více než 7 procentních bodů nižší, než jaká ve skutečnosti je, má to za následek, že smlouva o úvěru neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 zákona o spotřebitelském úvěru?

4) Sdělil-li věřitel dlužníkovi, že výše RPSN je o více než 7 procentních bodů nižší, než jaká ve skutečnosti je, a že celková splatná částka je o 11 092 Kč nižší, než kolik skutečně je, má to za následek, že smlouva o úvěru neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 zákona o spotřebitelském úvěru?

5) Sdělil-li věřitel dlužníkovi, že výše RPSN je o více než 7 procentních bodů nižší, než jaká ve skutečnosti je, neuvedl-li správně veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby, a uvedl-li, že celková splatná částka je o 11 092 Kč nižší, než kolik skutečně je, jde o skutečnost podle § 8 písm. b) zákona č. 145/2010 Sb. a má to za následek, že smlouva o úvěru neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 zákona o spotřebitelském úvěru?

6) Je podle § 55 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „obč. zák.“), neplatné ujednání, kterým se ve spotřebitelské smlouvě ukládá dlužníkovi povinnost uhradit věřiteli poplatek za sjednání smlouvy, když je jistina poskytnuta

dlužníkovi bezprostředně po uzavření smlouvy o úvěru (a není pro něj rezervovaná), a to z důvodu, že se toto ujednání odchyluje od zákona v neprospěch spotřebitele, když obchodní zákoník v souvislosti se smlouvou o úvěru upravuje jen úplatu v podobě úroků a v § 499 úplatu za sjednání závazku věřitele poskytnout dlužníkovi peněžní prostředky na požádání?

Dovolatel má dále za to, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázek hmotného práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Jde o otázky:

7) je podle § 55 odst. 2 obč. zák. neplatné ujednání, kterým se ve spotřebitelské smlouvě ukládá dlužníkovi povinnost uhradit věřiteli poplatek za sjednání smlouvy, ačkoliv této povinnosti neodpovídá žádná taková povinnost podnikatele a podnikatel má příjem již ze sjednaných úroků, a jde tedy o ujednání, které mezi stranami zakládá významnou nerovnováhu v právech a povinnostech?

8) Odpovídá smyslu a účelu úvěru pojetí tohoto bankovního produktu jako komplexu (balíčku) plnění, jehož součástí je řada vzájemně souvisejících bankovních služeb a jemuž odpovídá cena rozložená do jednotlivých sjednaných úhrad, a bankovní poplatky (včetně poplatku za sjednání smlouvy) tak představují (vedle úroku a dalších odměn) část vícesložkové ceny celého komplexu plnění?

9) Je-li odpověď na osmou otázku kladná, má být poplatek za sjednání smlouvy zahrnut do výpočtu RPSN a předpokladů pro její výpočet jako výdaj spotřebitele na úvěr?

10) Je-li odpověď na osmou otázku kladná, má být poplatek za sjednání smlouvy zahrnut do celkové částky splatné spotřebitelem jako výdaj spotřebitele na úvěr?

Při řešení sedmé otázky se odvolací soud podle názoru dovolatele odchýlil od stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 12. 2013, sp. zn. Cpjn 200/2013, uveřejněného pod číslem 102/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, resp. tato otázka zatím nebyla dovolacím soudem dosud vyřešena, případně má být dovolacím soudem vyřešena jinak, než jak byla vyřešena ve stanovisku občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 23. 4. 2014, sp. zn. Cpjn 203/2013, uveřejněném pod číslem 44/2014 Sbírky soudních rozhodnutí (dále též jen „R 44/2014“).

Při řešení osmé, deváté a desáté otázky se odvolací soud podle názoru dovolatele odchýlil od R 44/2014. Jelikož je však toto stanovisko „specifické a jeho vztáhnutí na tento případ může být sporné, je třeba považovat dané otázky hmotného práva za takové otázky, které nebyly dovolacím soudem dosud vyřešeny“.

Jako otázku hmotného práva, na jejímž vyřešení napadené rozhodnutí závisí a která nebyla dovolacím soudem dosud vyřešena, resp. má být dovolacím soudem vyřešena jinak, než jak byla vyřešena v R 44/2014, dovolatel též uvádí:

11) Musí být článek 4 odst. 2 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993, o nepřiměřených podmínkách (zneužívajících klauzulích) ve spotřebitelských smlouvách, vykládán v tom smyslu, že za okolností projednávané věci se výrazy „hlavní předmět smlouvy“ a „přiměřenost ceny a odměny na jedné straně a služby nebo zboží dodávané výměnou na straně druhé“ v zásadě nevztahují na takové druhy klauzulí, které na jedné straně stanoví „poplatek za sjednání smlouvy“ vybíraný věřitelem a na druhé straně nezahrnují tento poplatek jako náklad spotřebitele na úvěr ve výpočtu RPSN a celkové částky splatné spotřebitelem?

Jde-li o dovolatelem otevřenou třetí, čtvrtou a pátou otázku, lze podle něj jen obtížně přijmout závěr, podle kterého „uvedení chybného údaje je splněním povinnosti uvést údaj, jehož výpočet je zákonem předepsán, když pak by logicky nebyl dodržen výpočet uložený zákonem“. Takový závěr by odporoval „základní hodnotě práva a morálky, kterou je poctivost“. Dovolatel v předchozím řízení upozornil na to, že chybná je nejen RPSN, ale též další dva zákonem požadované údaje, tj. předpoklady pro výpočet této sazby a celková částka splatná spotřebitelem. Ostatně všechny tři údaje spolu souvisí a uvedla-li žalobkyně klamavou výši RPSN, musela uvést klamavě i další dva zmíněné údaje.

Dovolatel navrhuje, aby Nejvyšší soud „usnesení“ odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání uvádí, že rozsudek odvolacího soudu považuje za správný a dovolání za nepřípustné, resp. nedůvodné. Proto navrhuje, aby dovolací soud dovolání jako nepřípustné odmítl, případně jako nedůvodné zamítl.

Podle § 237 o. s. ř. je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem posouzena jinak.

Podle § 242 odst. 1 o. s. ř. dovolací soud přezkoumá rozhodnutí odvolacího soudu v rozsahu, ve kterém byl jeho výrok napaden.

Shora uvedené otázky, které dovolatel v dovolání otevírá k posouzení, se týkají pouze úroků ve výši 72 138 Kč, poplatku za uzavření smlouvy ve výši 11 092 Kč a poplatku za odeslání upomínky ve výši 200 Kč, přičemž dovolatel odmítá tyto částky žalobkyni zaplatit s odkazem na § 8 zákona o spotřebitelském úvěru a na § 55 odst. 1 a 2 obč. zák. Celkem tedy jde o částku 83 430 Kč. Dovolání proti druhému výroku však dovolatel podává „v rozsahu částky 83 603 Kč“, aniž by k části rozhodnutí týkající se částky převyšující 83 430 Kč (tj. částky 173 Kč) uvedl, v čem spatřuje splnění předpokladů přípustnosti dovolání. Uvedený nedostatek nelze již odstranit, neboť lhůta pro podání dovolání, během níž tak bylo možno učinit (srov. § 241b odst. 3 větu první o. s. ř.), dovolateli uplynula (srov. § 57 odst. 2 větu první a druhou o. s. ř.). Jde přitom o takovou vadu, jež brání pokračování v dovolacím řízení, neboť v důsledku absence uvedené náležitosti nelze posoudit přípustnost dovolání. Nejvyšší soud proto dovolání proti druhému výroku v rozsahu částky 173 Kč podle § 243c odst. 1 o. s. ř. pro vady odmítl.

Dovolatelem předložená první, druhá a čtvrtá až jedenáctá otázka nesplňují kritéria stanovená v § 237 o. s. ř., neboť na řešení těchto otázek rozhodnutí odvolacího soudu nespočívá. Dovolatel pomíjí, že podle dikce § 237 o. s. ř. je jedním z předpokladů přípustnosti dovolání skutečnost, že na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva napadené rozhodnutí závisí, tedy že odvolacím soudem vyřešená právní otázka je pro jeho rozhodnutí určující (k tomu srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013, sen. zn. 29 NSČR 53/2013, jež je veřejnosti k dispozici, stejně jako ostatní citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu, na jeho webových stránkách, v němž Nejvyšší soud zdůraznil, že dovolání není přípustné podle § 237 o. s. ř., jestliže dovolatel jako důvod jeho přípustnosti předestírá dovolacímu soudu k řešení otázku hmotného nebo procesního práva, na níž rozhodnutí odvolacího soudu nezávisí). Odvolací soud se v odůvodnění napadeného rozhodnutí nezabýval tím, zda poplatek za sjednání smlouvy je součástí RPSN a celkové částky splatné spotřebitelem, zda tento poplatek vstupuje do rovnice výpočtu RPSN samostatně, anebo jako součást jistiny úvěru, zda smyslu a účelu úvěru odpovídá pojetí tohoto bankovního produktu jako komplexu (balíčku) plnění s obsahem vymezeným dovolatelem v osmé otázce, ani tím, zda

se ujednání o tomto poplatku odchyluje od zákona v neprospěch spotřebitele, popř. zda zakládá významnou nerovnováhu v právech a povinnostech, či zda je vyloučeno z přezkumu podle článku 4 odst. 2 směrnice Rady 93/13/EHS. Pro rozhodnutí odvolacího soudu totiž bylo podstatné, že důvodem případného chybného výpočtu výše RPSN nebyl úmysl klamat spotřebitele a zhoršit jeho postavení, nýbrž jiný názor žalobkyně na způsob jejího výpočtu, a že dovolatel od samého počátku věděl, že platí ve splátkách kupní cenu automobilu, znal výši a počet těchto splátek, výši smluvního úroku a administrativního poplatku za sjednání smlouvy i celkovou částku, kterou žalobkyni zaplatí.

Navíc, jde-li o čtvrtou a pátou otázku, dovolatel zakládá kritiku příslušných právních závěrů odvolacího soudu na své vlastní verzi skutkového stavu věci, odlišné od skutkových zjištění a závěrů, na nichž je pro něj nepříznivé právní posouzení založeno. Ve skutečnosti tak nezpochybňuje správnost právního posouzení, nýbrž správnost zjištěného skutkového stavu věci (který v dovolacím řízení probíhajícím v procesním režimu účinném od 1. 1. 2013 v žádném ohledu zpochybnit nelze, srov. k tomu např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2125/2014, a ze dne 30. 10. 2014, sp. zn. 29 Cdo 4097/2014), a přisuzuje odvolacímu soudu právní závěry, které neučinil a na nichž tudíž jeho rozhodnutí nezávisí. Podle skutkového zjištění, z něhož odvolací soud vycházel, totiž celková částka splatná spotřebitelem činila 196 416 Kč a zahrnovala i poplatek za sjednání smlouvy ve výši 11 092 Kč. Odvolací soud se tak neztotožnil s námitkou dovolatele, podle které dovolatel měl kromě částek 124 278 Kč a 72 138 Kč žalobkyni zaplatit ještě dalších 11 092 Kč.

Dovolání je však podle § 237 o. s. ř. přípustné pro řešení dovolatelem otevřené třetí otázky, neboť na jejím vyřešení napadené rozhodnutí závisí a tato otázka v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

Dovolání je důvodné.

Podle § 6 zákona č. 145/2010 Sb., ve znění účinném do 31. 12. 2013, smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a musí obsahovat informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem. Nesplnění této informační povinnosti nebo písemné formy nemá za následek neplatnost smlouvy. Jedno vyhotovení smlouvy musí obdržet spotřebitel v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat (odstavec 1).

Podle § 8 zákona č. 145/2010 Sb. jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a) nemá písemnou formu, b) neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, nebo c) nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat, a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Podle přílohy č. 3 k zákonu č. 145/2010 Sb. smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí vždy obsahovat roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr [odstavec 1 písmeno f)].

Podle důvodové zprávy k zákonu č. 145/2010 Sb. má být tento zákon transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008, o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS, do českého právního řádu. Cílem předkládané právní úpravy je dosažení harmonizace spotřebitelského trhu v rámci Společenství, a tím i posílení

důvěry a právní jistoty spotřebitelů a poskytovatelů spotřebitelských úvěrů, zejména v oblasti přeshraničních transakcí. Nový zákon měl nahradit dosavadní právní úpravu, která již neodpovídala současnému vývoji úvěrových produktů nabízených spotřebitelům na trhu. Těžiště nové právní úpravy spočívá zejména ve výčtu informací, které je věřitel, případně zprostředkovatel, povinen poskytnout spotřebiteli v dostatečném předstihu před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, v samotné smlouvě a během plnění smlouvy. Včasné a úplné informace jsou nezbytným předpokladem pro to, aby spotřebitel mohl činit kvalifikovaná rozhodnutí. Spotřebitel musí být schopen správně posoudit, zda nabídka odpovídá jeho potřebám a aktuální finanční situaci.

Nelze pochybovat o tom, že informační povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. a konkretizovanou v příloze č. 3 k tomuto zákonu věřitel splní pouze úplným a správným uvedením všech údajů vyžadovaných zákonem. Jedině v takovém případě bude naplněn shora uvedený účel právní úpravy, kterým je včasné a úplné informování spotřebitele jako nezbytný předpoklad pro to, aby spotřebitel mohl činit kvalifikovaná rozhodnutí a byl schopen správně posoudit, zda nabídka odpovídá jeho potřebám a aktuální finanční situaci.

Uvede-li proto věřitel některý ze zákonem vyžadovaných údajů nesprávně, ať už tak učiní z jakéhokoliv důvodu (např. omylem, v důsledku početní chyby apod.), nesplní povinnost stanovenou v § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. a konkretizovanou v příloze č. 3 k tomuto zákonu. Takové pochybení, uplatní-li jej spotřebitel u věřitele, zákon striktně sankcionuje tím, že pokládá spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná [§ 8 písm. b) zákona č. 145/2010 Sb.]. Pouze ve výjimečných případech, ve kterých chybné uvedení zákonem vyžadovaných údajů zcela zjevně nemůže ohrozit naplnění shora popsaného účelu právní úpravy, lze uvažovat o tom, že zákonem stanovená sankce se neuplatní. Bude tomu tak například tehdy, nemohl-li chybně uvedený údaj nijak ovlivnit rozhodnutí spotřebitele uzavřít s věřitelem smlouvu o spotřebitelském úvěru.

Jedním z údajů, které musí podle § 6 odst. 1 zákona č. 145/2010 Sb. a přílohy č. 3 k tomuto zákonu pod sankcí uvedenou v § 8 téhož zákona smlouva o úvěru obsahovat, je roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr. I tento údaj musí být ve smlouvě o úvěru uveden ve správné výši. Nelze tak přisvědčit závěru odvolacího soudu, podle kterého sankce stanovená v § 8 zákona o spotřebitelském úvěru nenastane, je-li výše RPSN uvedena ve smlouvě chybně v neprospěch spotřebitele. Nezabýval-li se odvolací soud v důsledku tohoto mylného závěru tím, zda RPSN uvedená ve smlouvě o úvěru byla žalobkyní vypočtena v souladu s § 10 zákona č. 145/2010 Sb. a s přílohou č. 5 k tomuto zákonu, je jeho právní posouzení věci neúplné, a tudíž nesprávné.

Jelikož řešení právní otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné a dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o. s. ř. byl uplatněn právem, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), rozsudek odvolacího soudu v potvrzujícím výroku ve věci samé v rozsahu částky 83 430 Kč a v závislých výrocích o náhradě nákladů řízení zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.). Z tohoto důvodu Nejvyšší soud shledal nadbytečným zabývat se přípustností a důvodností dovolání v části směřující proti výrokům o náhradě nákladů řízení. Poněvadž důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i jej v dotčených výrocích a v tomto rozsahu věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro soudy nižších stupňů závazný (§ 243g odst. 1 část první věty za středníkem o. s. ř., § 226 odst. 1 o. s. ř.).

O náhradě nákladů řízení včetně nákladů dovolacího řízení soud rozhodne v novém rozhodnutí o věci (§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.).

Proti tomuto rozhodnutí není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 12. 7. 2016

předsedkyně senátu